עין משפט נר מצוה

ש א מיי' פ"ט מהל' אישות הלכה עז סמג עשין מת עוש"ע אה"ע סי' מה סעיף ל:

עז ב מיי' שם עוש"ע שם סעיף כ:

עח ג מיי' שם טור עו"ע שם סעיף ג:

עט ד מיי' שם עוש"ע שם סעיף ד:

[וע"ע עוס' כ"מ יז: ד"ה מן ותוס' יומא יב: ד"ה מי]

פ ה מיי' שם הלכה עז עוש"ע שם סעיף ו:

פא ו מיי' וסמג שם טור אה"ע שם:

פב ז ח מיי' פ"ד מהל' אישות הלכה ו סמג עשין מב עוש"ע אה"ע סימן מב סעיף כ:

פג ט מיי' שם פ"ע הלכ' עז סמג שם עוש"ע אה"ע סימן מת סעיף ה:

פד י כ מיי' פ"י מהל' גירושין הלכה יח סמג עשין עוש"ע אה"ע סימן קמט סעיף כ:

אמצעית שבכת שניה תשתרי? הכא במאי עסקינן בשאין שם אלא גדולה וקטנה, והכי נמי מסתברא דאם איתא דאיכא ליתנייה, ולטעמיך אמצעית שבכת ראשונה דודאי ספיקא ואסיר ליה מי קתני לה, הכי השתא התם תנא קטנה דידה לאיסורא והוא הדין להך דקשישא מינה הכא אם איתא דאיכא ניתנייה, אמר ליה *רב הונא בריה דרב יהושע לרבא הא פסח דכי כת אחת דמי ופליג? אמר ליה התם בלישנא דעלמא קמיפלגי: מר סבר עד פני הפסח עד קמי פיסחא ומר סבר עד דמיפני פיסחא: מתני' האומר "לאשה "קדשתך", והיא אומרת "לא קדשתני": הוא אסור בקרובותיה והוא מותרת בקרוביו. "הא אומרת "קדשתני", והוא אומר "לא קדשתיך": הוא מותר בקרובותיה והוא אסורה בקרוביו. "קידשתיך" והיא אומרת "לא קידשת אלא בתי": הוא אסור בקרובות גדולה וגדולה מותרת בקרוביו הוא מותר בקרובות קטנה וקטנה מותרת בקרוביו. "קדשתי את בתך" והיא אומרת "לא קדשת אלא אותי": הוא אסור בקרובות קטנה וקטנה מותרת בקרוביו, הוא מותר בקרובות גדולה וגדולה אסורה בקרוביו: גמ' האומר לאשה קדשתיך וכו': וצריכא: דאי אשמעינן גביה דידיה משום דגברא לא איכפת ליה ומיכר, אמר אבל אחתי אימא אי לאו דקים לה בדיבורה לא הות אמרה ליתיסר אחו בקרובותיה קמ"ל: קידשתיך והיא אומרת וכו': הא תו למה לי? איצטריך ס"ד אמינא מדאורייתא הימניה רחמנא לאב, מדרבנן הימנוה לדידה ניתיסר ברתה בדיבורה, קא משמע לן: קדשתי את בתך וכו': הא תו למה לי? איידי דתנא הא תנא נמי הא, איתמר רב אמר כופין ושמואל אמר מבקשין אהייא אילימא אדישא לאו כופין איכא ולא מבקשין איכא אלא אסיפא בשלמא מבקשין לחיי אלא כופין אמאי - אמר לא ניחא לי דאיתסר בקריבה אלא שמעתתא אהדדי איתמר: אמר שמואל מבקשין ממנו ליתן גט אמר רב אם נתן גט מעצמו כופין אותו ליתן כתובה איתמר נמי אמר רב אחא בר אדא אמר רב ואמרי לה אמר רב אחא בר אדא אמר רב המנונא אמר רב כופין ומבקשין, תרתי? ה"ק מבקשין ממנו ליתן גט ואם נתן מעצמו כופין אותו ליתן כתובה/ אמר רב יהודה בשקדש בעד אחד אין חוששין לקידושיו, בעו מיניה מרב יהודה שניהם מודים מאי? אין ולא ורפיא בידיה, איתמר אמר רב נחמן אמר שמואל המקדש בעד אחד אין חוששין לקידושיו "ואפי' שניהם מודים אתיא רבא לרב נחמן האומר לאשה קדשתיך והיא אומרת לא קדשתני הוא אסור בקרוביותיה והיא מותרת בקרוביו אי דאיכא עדים אמאי מותרת בקרוביו, ואי דליכא עדים אמאי אסור בקרוביותיה, אלא לאו בעד אחד? הכא במאי עסקינן כגון דאמר לה "קידשתיך בפני פלוני ופלוני והלכו להם למדינת הים" אתיא המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי ב"ש אומרים אינה צריכה הימנו גט שני וב"ה אומרים צריכה הימנו גט שני הכי דמי אי דאיכא עדים מאי טעמייהו דב"ש ואי דליכא עדים מאי טעמייהו דבית הלל אלא לאו בעד אחד? וליטעמיך אימא סיפא ומודים בנתגרשה מן האירוסין שאין צריכה הימנו גט שני מפני שאין לבו גס בה ואי סלקא דעתך עד אחד מהימן מה לי מן האירוסין מה לי מן הנשואין, אלא הכא במאי עסקינן כגון דאיכא עדי יחוד וליכא עדי ביאה בית שמאי סברי לא אמרינן

ואם נתן גט מעצמו כופין אותו ליתן כתובה. מכאן יש להוכיח דלאלמנה מן האירוסין יש לה כתובה ואפילו לא כתב דהא מסתמא הכא מיירי דלא כתב לה דאי כתב לה ח"כ מאי מבקשין שייך למימר הכא אלא ש"מ דמיירי הכא דלא כתב לה כתובה ואפ"ה קאמר כופין אותו ליתן כתובה ובפרק הכותב (כתובות פט:) דבעי אלמנה מן האירוסין יש לה כתובה או אין לה כתובה היה יכול להוכיח מהכא אבל לא רצה *שהרי לא רצה להוכיח מהתמוהאין כי אם מן המשנה* :

אמר אדא בר מתנה לאביי והא ס"ל

כתובות ט:

אמר קרי לה

אשה

אישה

[שבת קיג. ערוב"מ יד:]

* הערה: בהרמב"ן דאמר מוהרא בשם ע"ז רב ושמואל דאפילו שניהם מודים אינה מקודשת, ורב יהודה דאמר אמר שמואל טעמיה דרב הוי ליה לרב ושמואל לא הוי ליה לרב לומר טעמיה דרב יהודה אמר שמואל אינה מקודשת, ובהגלי הש"ס נ"ל דהוא אמר לעיל מ"ד אלא לאו בעד אחד, ולעיל פ"ד דקידושין פ"ד מ"ז הוספתא דקידושין פ"ו [ע"ב] תוס' דפדיות פ"ב [ע"ב]

נוסח

דיניס ע"ל רב ושמואל באמר ואמרה קדשתני והוא מכחיש אותה

1 - מבקשין ממנו (ולא כופין) ליתן לה

2 - ואם נתן מעצמו (דאז לה ע"מאמת קידוש) כופין אותו לתת כתובה

נוסח כלל (עד סוף):

עדות בקידושין והפרק נאמנות

גליון הש"ס

תוס' ד"ה ואם נתן גט מעצמו כופין וכו' שכרי האיקלי בדף א' לא רצה להוכיח מהכא אינה מקודשת אם הין מאמנטיא מודים מהתמוהאין. וכעין זה כתבו התוס' לעיל דף כב ע"ב ד"ה תדיר ועיין בהגלות כתובות דף מ"ד ע"א ד"ה והלכתא וכו' "האיקלי בדף א' נדרים דף עב ע"א ד"ה ולענין הלכה: △ טעות דזמנות

קוטרות על הא דאמרו "האיקלי בדף א' אין תושיין לקידושין

נוסח

מה' ב"ש ובה"ל אי אמרינן הן הן עד יחוד הין הן עד ביאה

אמרינן

חלקה דעתך עד אחד מהימן מה לי מן האירוסין מה לי מן הנשואין, אלא הכא במאי עסקינן כגון דאיכא עדי יחוד וליכא עדי ביאה בית שמאי סברי לא אמרינן

אלמנה שבכת שניה תשתרי · חרישת קדי דמספקא לכל כת שניה בגדולה, אלמנה לגבי מאן קרי לה "גדולה" לי לא לגבי קטנה דהשתא כת אלמנה בכת אחת פליגי: **בשלמא שם** · בכת שניה שום אלמנה להכי תני אמצעית שבכת ראשונה, הוי אלמנה שבכת אחת, אי הוי התם אלמנה, הוי תנא מן הקטנה שבקטנה ולא הוה תני "תנא מן הקטנה": **והכי נמי מסתברא** · דבדליכא אלמנה עסקינן: **דאם איתא דאיכא** · אלמנה וגדולה בעי לאשמועינן דאסירן אתנייה גבי אינון יודע ומימא הכי אינון יודע אם גדולה שבגדולות אם גדולה שבקטנות לו אלמנה שבקטנות כולן אסורות אלא מדלא תנייה לאשמעינן בה איסורא אמר מינה סבירא ליה דלא אסירא וכי קתני כולן אסורות בדליכא אלמנה: **וליטעמיך** · דאמרת דאי ס"ל לאסורות" אלמנה נמי קתני הוה מפרש לה: **אלמנה שבכת ראשונה** · דודאי אסירא אם שם דהא מודים דכל כת ראשונה לגבי כת שניה "גדולה" קרי לה ואסורה ניתנייה ברישא כי היכי דאשמע מינה לאסורות" עלה קאי ולא תיסק אדעתין למיסרי ונמר דכי קתני "כולן אסורות" בשלמא שם אלמנה: **הכי השתא** · בהשתא לא אמרינן לה הוה אי אמרינן לה דמתניתין כולה בשלמא שם אלא שתים בכל כת, לא תיסק אדעתין דאי הוה שם אלמנה לא הוה תני "כולן אסורות" דכיון דתנא קטנה דידה לאיסורא ואשמעינן דקרי לה "גדולה" כ"ש אלמנה דקשישא מינה, אלא כת שניה דכי לא תנא לה איכא למימר דמתניתין = בשלמא שם אלא גדולה וקטנה אבל אלמנה לא הוה קרי לה "גדולה", אם איתא דאיכא אלמנה ואכולהו קאי "אסורות" ניתנייה בהדיה וגמעו דאף היא אסורה דלא נגעי לאוקמה בשלמא שם אלמנה: **וסרי** **אמר וכו' ופליגי** · דאיכא למ"ד לימיס אלמנה נמי קרי יפני הואיל ויש מאחר ממנו: **הכא בגישנא דעלמא** **פליגי** · דמאן דאסר לא מטוס דסבירא ליה דכל שם מאחר ממנו קרי "פני" אלא מטוס דמשמע ליה בלשון בני אדם מיפני פיסחא קאמר שיהא הפסח פנוי פוטה ועובר: **מתני'** **הוא אסור בקרובותיה** · דשויהו עליה חתיכה דאיסורא בהולדתו: **ומותר בקרובות קטנה** **וכו'** · שאין אמה נאמנת עליה ואף היא לא צריכה גט דאי בעיא גט הויא לה גרושתו ונאסר בקרובותיה: **קטנה** · הבת: **גדולה** · אם: **גמ'** **וצריכא** · לאשמעינן בכולהו דמי שאסר עצמו אינו נאסר: **גבי דידיה** · כי אמר קידשתיך לא מיתסרא אינו בקרוביו משום דאינו שקוי משקר וגברא לא איכפת ליה אם אסר עצמו בקרוביותיה חנם: **ומקרי ואמר** · קדשתיה ואמ"ג דלא קדשה: **אבל אחתי** · כי אמרה "קדשתני" דאסרה נפשה אכולי עלמא עד שיתן לה גט, אי לאו דקים לה הוה אמרה ונתסר אינו על פיה בקרובותיה ואפ' לא נתן לה גט: **מדרבנן הימנוה** · רבנן לאמה על הבת ותהא צריכה גט ותאסר בקרובותיו: **כופין** · ליתן לה גט: **לא כופין אינה כו'** · דאין צריכה ממנו גט דהא קתני מותרת בקרוביו ואי בעיא גט הוה מיתסרא בקרוביו הויא לה גרושת אחיו: **ואלא אסיפא** · דאמרה "קדשתני" דבעיא גט: **בשלמא מבקשין** · ממנו ליתן גט: **למי** · שצריך בקשה לאסור עצמו בקרוביותיה כדי להתירה ליעשה הואיל ואין חפץ בה: **ומטעמייהו דרב ושמואל לאדדי אתמר** · לא לאוקמי זו על זו אלא לאוקמי זו על זו אלא להוסיף האחרון מה שלא פירש הראשון: **ונתן מעצמו** · בלא בקשה כופין אותו ליתן כתובה דגלי דעתיה דקדשה, ואורוסה יש לה כתובה: **שניהם מודים** · לדברי העד: **מאי** · האי לתנא דאין מודים דלא מהימן הוא והא הימנוה לו דעמה דאין מודים דאין בלא עדים ויליף דבר דבר ממנו כתיב בעריות ערות דבר (דברים כד) ובמנו כתיב על פי שני עדים יקום דבר (שם יט): **אין ולא** · לא היה מחזיק בדבריו לא לאיסור ולא להיתר פעמים שאמר הן ופעמים שאמר לא ולא היתה מוחזקת הוראה זו בידו: **איתמר נמי** · לא גרסינן נמי: **ואי ליכא עדים** · ואפ' מודה אמאי אסור בקרובותיה ע"פ עצמו הלא אינן קידושין אפילו לדבריו דאי נמי אמר בעד אחד הוו קידושין בשניהם מודים היכא דאין עד אחד לא אמרת, דעד אחד תשיב לחייב שבועה בדיני ממונות הלכך בעלמה נמי תשיב להתקיים קידושין בפניו ובלבד שיהו שניהם מודים: **אלא לאו בעד אחד** · וקתני הוא אסור בקרובותיה אלמא זה שמודה לו נאסר, דתשיב לאיתפוסי קדושין קמיה: **קידשתיה בפני פלוני ופלוני** · דהוו להו קידושין גמורין לכל דבריו ואמאן הוא לאסור את עצמו: **ולנה עמו בפונדקי** · ואפ' לאחר זמן: **אי דליכא עדים** · דנתקדשה בביאה: **אלא לאו בעד אחד** · ושניהם מודים:

אמרינן